

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/11/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016201666
Dátum vydania rozhodnutia: 22.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1016201666.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): T. H. H., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Sýrska arabská republika, posledný pobyt v krajine pôvodu H., ul. U. Al J., provincia Aleppo, Sýrska arabská republika, evidenčne Pobytový tábor Rohovce, Slovenská republika, na dlhodobej priepustke P. ul. č. XXX, XXX XX X., zastúpeného Mgr. Janou Šepeľovou, advokátkou so sídlom Štefánikova 17, 066 01 Humenné, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia o neudelení azylu, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Saz/1/2016-76 zo dňa 8. februára 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Saz/1/2016-76 zo dňa 8. februára 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. ČAS: MU-PO-95-29/2016-Ž zo dňa 02.08.2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi právo na náhradu trov konania p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-95-29/2016-Z zo dňa 02.8.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 13 ods.1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) rozhodol tak, že neudelil sťažovateľovi azyl a zároveň podľa § 13c ods. 2 písm. e) a § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. neposkytol sťažovateľovi doplnkovú ochranu.
2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre udelenie azylu, nakoľko sťažovateľovi nehrozí žiadna z foriem prenasledovania taxatívne vymenovaných v § 2 zák. č. 480/2002 Z.z. Sťažovateľ v krajine pôvodu nevyvíjal žiadnu činnosť, pre ktorú by mu v nej v súčasnosti hrozila prípadná perzekúcia zo strany polície, armády či iných zložiek štátu. Vo vzťahu k nemu nedošlo

absolútne k žiadnemu konaniu zo strany štátnych orgánov, ktoré by bolo možné zaradiť pod pojem prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d/ zák. č. 480/2002 Z.z.

3. Po posúdení, či sťažovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky na základe princípu individuálneho posudzovania každej jednej žiadosti o potrebu poskytnutia medzinárodnej ochrany sa žalovaný priklonil k záveru, že v prípade návratu osoby sťažovateľa do krajiny pôvodu nemožno s dostatočnou istotou predpokladať, že by nebol ohrozený jeho život alebo nedotknuteľnosť jeho osoby z dôvodu pretrvávajúcej nepriaznivej bezpečnostnej situácie v Sýrii, ako aj v samotnom Aleppe, odkiaľ pochádza.

4. Žalovaný následne podľa § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z. rozhodol tak, že sťažovateľovi doplnkovú ochranu neposkytol. Odkázal na vyššie uvedené ustanovenie, podľa ktorého ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu osobe, ak je dôvodné podozrenie, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. Podstata vylúčenia spočíva v tom, že najskôr sa ustáli, že žiadateľ spĺňa požiadavky na poskytnutie doplnkovej ochrany a následne je žiadateľ na základe vylučujúcich klauzúl vylúčený z poskytnutia doplnkovej ochrany. V prípade sťažovateľa bolo podľa žalovaného ustálené, že by mohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, avšak zároveň bolo preukázané, že sťažovateľ predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

5. Vyššie uvedené záver odvodil od skutočnosti, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prešov č. 5T/99/2010 zo dňa 25.08.2011 uznaný za vinného zo spáchania pokračujúceho zločinu prevádzachstva vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v spojení s § 355 ods. 2 a/ a ods. 3 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/ a písm. j/ Trestného zákona, pričom bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov a zároveň mu bol uložený trest vyhodenia z územia Slovenskej republiky na 5 rokov. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 10.11.2011.

6. V danom prípade podľa žalovaného neboli pochybnosti o tom, že skutok na vylúčenie z poskytnutia doplnkovej ochrany naozaj spáchal. Je teda zrejmé, že ide naozaj o veľmi nebezpečné správanie, ktoré predstavuje vysoký stupeň nebezpečenstva pre spoločnosť. Túto nebezpečnosť si uvedomujú aj štátne orgány, ktoré zavádzajú špeciálne programy na potlačenie tohto nebezpečného fenoménu.

7. Zároveň poukázal na to, že možnosť vylúčenia z poskytovania doplnkovej ochrany z dôvodu nebezpečnosti pre spoločnosť bola do slovenského právneho poriadku implementovaná zo Smernice rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany. Článok 17 ods. 1 písm. d) uvedenej smernice uvádza, že štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva je vylúčená z oprávnenia na doplnkovú ochranu tam, kde existujú vážne dôvody domnievať sa, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť alebo bezpečnosť členského štátu, v ktorom je prítomná. Táto smernica však výslovne nedefinuje správanie, ktoré je možné považovať za nebezpečné pre spoločnosť a je výlučne na úprave a posúdení členských štátov, ako toto nebezpečenstvo budú posudzovať. Členské štáty posudzujú toto rôznym spôsobom a nedá sa presne určiť jednotný postup. Slovenská republika pristúpila k výkladu tak, že nebezpečenstvo pre spoločnosť predstavuje každá osoba, u ktorej je dôvodné podozrenie, že sa na jej území dopustila úmyselnej trestnej činnosti.

II.

Konanie na krajskom súde

8. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný sa nedostatočne zaoberal tvrdeniami a hrozbami, ktoré sťažovateľ uviedol v žiadosti o udelenie azylu;
- namietal nesprávnosť tvrdenia žalovaného, podľa ktorého sťažovateľ nikdy nebol do armády povolaný, pričom pre podporu tohto žalobného bodu poukázal na predložený odpis z registra trestov;
- pokiaľ Okresný súd Trnava uznesením sp. zn. 5PP/106/2015 zo dňa 14.03.2016 rozhodol o

sťažovateľovom podmieničnom prepustení, takúto skutočnosť mal krajský súd zohľadniť pri aplikácii ustanovenia § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z.;

9. V podaní zo dňa 07.02.2017 sťažovateľ uviedol, že žalovaný si mal vyžiadať odpis z registra trestov na osobu sťažovateľa. Týmto spôsobom by zistil, že bol v krajine pôvodu právoplatne odsúdený za nenastúpenie do armády a skutočne mu hrozí v prípade návratu uväznenie. Ďalej poukázal na bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu a to najmä so zameraním na postavenie a zaobchádzanie s väzňami. K spáchaniu trestného činu na území Slovenskej republiky uviedol, že v danom čase si neuvedomoval závažnosť svojho konania, okrem vidiny „ľahkého zárobku“ mal za to, že určitým spôsobom pomáha ľuďom, ktorí sú v podobnej situácii ako on a chcú nájsť pokoj a slobodu na území Slovenskej republiky. Svoje konanie už oľutoval a prejednanie jeho skutku bolo pre neho dostatočne poučné a určite sa už v budúcnosti obdobného konania nedopustí. Pred spáchaním tohto činu nebol na území Slovenskej republiky nikdy trestne stíhaný, dokonca nebol ani riešený priestupkovo. Taktiež po jeho podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vedie riadny život, uzavrel pracovnú zmluvu so zamestnávateľom SAXANA. s.r.o. Bratislava, kde od 02.02.2017 pracuje ako domovník-upratovač.

10. K tvrdeniu žalovaného, že zavádzal štátne orgány už pri prvom konaní o udelenie azylu, kedy vystupoval pod inou identitou, inou štátnou príslušnosťou a uvádzal iné dôvody svojej žiadosti ako v nasledujúcich konaniach uviedol, že tak urobil z dôvodu obavy, že v prípade zistenia jeho skutočnej identity bude ihneď vrátený do Sýrie.

11. Nastúpiť do armády odmietol, pretože mal politické názory ktoré nekorešpondovali s názormi predstaviteľov štátnej moci. Taktiež poukázal na skutočnosť, že v podanej žalobe prostredníctvom právnej zástupkyne žiadal o udelenie azylu z humanitných dôvodov a tvrdenie žalovaného, že túto svoju možnosť využil až v tejto piatej žiadosti, mu podľa jeho názoru nemôže byť vyčítané. Čo týka tvrdenia žalovaného, že neudelením azylu a neposkytnutím doplnkovej ochrany nerozhodoval o jeho vyhostení z územia Slovenskej republiky, uvádza, že trest vyhostenia, ktorý mu bol uložený spomínaným rozsudkom Okresného sudu Prešov sp .zn. 5T/99/2010, začal byť po jeho podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody aj realizovaný, avšak z dôvodu politickej situácie v Sýrii, nemohol byť vykonaný.

12. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov.

13. Podľa záverov krajského súdu odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie, a to výsluchom sťažovateľa, oboznámením sa s rozhodnutím a obsahom správ o krajine pôvodu, z ktorých vyhodnotil súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré sťažovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

14. Žalovaný sa vyčerpávajúco vyjadril ku všetkým dôvodom sťažovateľovej žiadosti o udelenie azylu a poskytol jasné vysvetlenie skutočností, pre ktoré nesplnil zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Žalovaný nijakým spôsobom nespochybnil závažnosť bezpečnostnej situácie v Sýrii, resp. v meste Aleppo, túto správne vyhodnotil ako existenciu vážneho bezprávia v prípade eventuálneho návratu sťažovateľa do krajiny pôvodu. Zároveň však vychádzal z rozhodnutia Okresného súdu Prešov sp.zn. 5T/99/2010, preto aplikoval vylučovaciu klauzulu a sťažovateľovi neposkytol doplnkovú ochranu.

15. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci krajský súd uviedol, že žalovaný správne rozhodol, ak navrhovateľom opísané dôvody jeho odchodu zo Sýrie nekvalifikoval ako splnenie podmienok pre udelenie azylu. Ako to sám sťažovateľ uviedol, k jeho zadržaniam, následným výsluchom a prepusteniam došlo iba pri konkrétnych aktivitách skupiny „Hnutie proti režimu“. I keď takýto postup polície v kontexte pohľadu uplatňovania demokratických slobôd nie je (vo všeobecnosti) možné pokladať za demokratický, nemožno ho kvalifikovať ako prenasledovanie v zmysle zák. č. 480/2002 Z.z., nakoľko mali priamy súvis s konkrétnymi aktivitami navrhovateľa.

16. Sťažovateľ v krajine pôvodu nevyvíjal žiadnu činnosť, pre ktorú by mu v nej v súčasnosti hrozila prípadná perzekúcia zo strany polície, armády či iných zložiek štátu. Vo vzťahu k nemu nedošlo absolútne k žiadnemu konaniu zo strany štátnych orgánov, ktoré by bolo možné zaradiť pod pojem prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d/ zák. č. 480/2002 Z.z. Žalovaný do konfliktu súčasného režimu s rebelmi nijakým spôsobom nezasiahol, jeho účasť na nejakých demonštráciách v Aleppe v rokoch 2001 a 2002 je neverohodná.

17. Ďalej dôvodom na udelenie azylu nemôže byť zlá všeobecná bezpečnostná situácia v krajine pôvodu. V prípade zlej bezpečnostnej situácie v krajine ide o iný dôvod ako sú dôvody na udelenie azylu presne definované v zák. č. 480/2002 Z.z.

18. Obavu z povinnej vojenskej služby a problémov, s ktorými by sa z dôvodu nenastúpenia do tejto služby mohol stretnúť, sťažovateľ prezentoval po prvýkrát až v aktuálnom, v poradí piatom konaní. Žalovaný preto správne dospel k presvedčeniu, že takéto dodatočné tvrdenia a dôkazy (kópia výpisu z registra trestov vydaného dňa 05.03.2007) sťažovateľa sú iba účelové.

19. Námietku aplikácie ust. § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z. krajský súd považoval za nedôvodnú. Nakoľko sa sťažovateľ dopustil pokračovacieho zločinu prevádzachstva, za čo bol právoplatne odsúdený, tohto možno vyhodnotiť ako nebezpečného pre spoločnosť.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

20. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd:

- nezisťoval, čo hrozí sťažovateľovi v prípade nenastúpenia do vojenskej služby, resp. či takéto osoby môžu v krajine pôvodu čeliť nehumánnym trestom;

- skonštatoval, že predmetom preskúmavacieho konania bolo rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany a nie rozhodnutie o administratívnom vyhostení, čo je z pohľadu čl. 3 Dohovoru a čl. 33 Ženevského dohovoru nepostačujúce;

- sa nezaoberal argumentmi a predloženými správami, z ktorých bolo potrebné dospieť k záveru o tom, že sťažovateľovi skutočne hrozí trest a trestné stíhanie za nenastúpenie do vojenskej služby, pričom osoby vo väzení čelia zlým podmienkam a môžu zmiznúť;

- nesprávnym procesným postupom, ktorý spočíva v tom, že nedostatočne zistil skutkový stav veci s ohľadom na sťažovateľovo postavenie ako osoby vyhýbajúcej sa vojenskej službe a vec nesprávne právne posúdil, porušil sťažovateľove právo na spravodlivý súdny proces;

- sa nezaoberal tým, že

o vláda a armáda sú aktérmi, ktorí porušujú ľudské práva a ich činy možno označiť ako trestné činy proti ľudskosti;

o v prípade nenastúpenia na vojenskú službu takéto osoby môžu čeliť nehumánnym trestom a

o osoby, ktoré odmietnu konať činy proti ľudskosti sú perzekvované a UNHCR odporúča takýmto osobám udeliť azyl;

- nebral do úvahy vyjadrenie sťažovateľa k spáchaniu trestného činu na území Slovenskej republiky a jeho oľutovaniu a

- nevykonával potrebné dokazovanie spočívajúce vo vyžiadaní si správ od príslušných orgánov, či po podmienenom prepustení sťažovateľa tento vedie riadny život.

22. Ďalej namietal, že žalovaný mal už pri svojom rozhodovaní vyžiadať odpis z registra trestov na jeho osobu, z ktorého by zistil, že je v krajine pôvodu právoplatne odsúdený za nenastúpenie do armády a teda v prípade návratu do krajiny pôvodu mu hrozí väzenie.

23. Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o priznanie náhrady trov konania v plnom rozsahu.

B)

24. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 12.06.2017 uviedol, že žalovaným navrhovaný spôsob získavania informácií by bol v rozpore s ustanovením § 49 ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z.

Žalovaný zabezpečil maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, ktoré vyvrátili sťažovateľove tvrdenia o jeho prenasledovaní z dôvodu nenastúpenia do povinnej vojenskej služby.

25. Poukázal na to, že sťažovateľ nenastúpenie do vojenskej služby ako dôvod žiadosti o udelenie azylu uviedol až v poradí v piatom azylovom konaní a zhrnul niekoľko nezrovnalostí, ktoré vyplývajú z administratívneho spisu, a to:

- z výpisu z registra trestov vyplýva, že odsudzujúci rozsudok za nenastúpenie na výkon povinnej vojenskej služby bol vydaný dňa 16.03.2006, zatiaľ čo v dňa 13.11.2006 uviedol, že ešte neobdržal povolávací rozkaz;

- dňa 03.03.2009 sa rovnako odvolal na vyššie uvedené tvrdenie pričom dátum vydania výpisu z registra trestov je 05.03.2007;

- tvrdenie pre krajským súdom o tom, že v roku 2006 alebo 2007 volal s rodinnými príslušníkmi, ktorí mu oznámili že bol odsúdený za nenastúpenie do vojenskej služby, pričom následne mu bol zaslaný výpis z registra trestov.

26. Podľa žalovaného nie je možné súhlasiť s tvrdením sťažovateľa o tom, že by sa nezaoberal otázkou o tom, čo hrozí jeho osobe v prípade nenastúpenia do vojenskej služby. Navyše z predloženého výpisu z registra trestov vyplýva že mu bol uložený trest odňatia slobody na 1 mesiac, čo nie je možné hodnotiť ako neprimeraný alebo diskriminačný trest.

27. Konštatoval, že konanie o udelenie azylu nie je konaním, ktoré samé o sebe zakladá vyhostenie. Prípadné začatie konania o administratívnom vyhostení by neznamenovalo porušenie čl. 3 Dohovoru, nakoľko proti takému rozhodnutiu je možné podať správnu žalobu.

28. Uviedol, že doložil do konania dostatočné množstvo dôkazov. Z týchto napokon dospel k názoru, že sťažovateľ nespĺňa podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

29. K uplatneniu tzv. vylučovacej klauzuly žalovaný považoval za dôležité uviesť, že takýto postup bol nevyhnutný vzhľadom na vydanie odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/99/2010-1341 zo dňa 25.08.2011.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody navrhol, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave.

III.

Právny názor kasačného súdu

31. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku (§ 462 ods. 2 S.s.p.).

32. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. augusta 2017 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

33. Sťažovateľ v dôvodoch kasačnej sťažnosti na prvom mieste uviedol, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p. nepochybne špecifikuje odňatie možnosti konať pred súdom (*denegatio iustitiae*), t.j. že ide o tak procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Správny súdny poriadok.

34. O procesnú vadu v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p. ide najmä vtedy, ak správny súd v súdnom prieskume postupoval v rozpore so všeobecne záväznými procesno-právnymi predpismi (najmä zákonom), a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 5 ods. 9 veta prvá S.s.p. majú účastníci v konaní pred správnym súdom rovnaké postavenie a správny súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv].

35. Sťažovateľ v súvislosti s týmto uplatneným dôvodom kasačnej sťažnosti uvádza, že nesprávny procesný postup krajského súdu spočíva v tom, že nedostatočne zistil skutkový stav veci s ohľadom na sťažovateľovo postavenie ako osoby vyhýbajúcej sa vojenskej službe a vec nesprávne právne posúdil.

36. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania súd odňal možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu Správny súdny poriadok (S.s.p.) priznáva na ochranu jeho práva a právom chránených záujmov. Skutočnosť, že krajský súd nevykonal také dôkazy, na ktorých sťažovateľ trval, nie je takým postupom, ktorý možno hodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom. Rozhodnutie vyjadruje nezávislé postavenie súdu pri hodnotení dôkazov, ktoré vykonal, vrátane nezávislého rozhodovania o tom, ktoré dôkazy vykoná. O takýto prípad by išlo však vtedy, ak by súd svojím procesným postupom odňal účastníkovi možnosť navrhnúť vykonanie dôkazov, čo v tomto prípade preukázané nebolo (z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 8/2015 zo dňa 01.07.2016).

37. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi na vykonanie dokazovania a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená, aby každý účastník konania bol pred všeobecným (správnym) súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva účastníka konania, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov (sp. zn. III. ÚS 339/ 08, sp. zn. II. ÚS 197/07).

38. Pokiaľ sťažovateľ v súvislosti s touto námietkou vytýkal súdu, že nezohľadnil, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci, pretože si nevyžiadal odpis z registra trestov Sýrskej arabskej republiky na osobu sťažovateľa, takúto námietku nebolo možné považovať za dôvodnú s poukazom na to, že takýto postup by bol v priamom rozpore s ustanovením § 49 ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z., v zmysle ktorého ministerstvo nesmie získavať informácie o cudzincoch od pôvodcu ich prenasledovania alebo vážneho bezprávia spôsobom, ktorým sa pôvodca prenasledovania dozvie, že títo cudzinci sú azylanti alebo cudzinci, ktorým sa poskytla doplnková ochrana; v prípade žiadateľov od údajného pôvodcu prenasledovania alebo vážneho bezprávia.

39. V princípe sa takáto prekážka vzťahuje aj na konajúci správny súd, preto mu nemožno vytýkať, že takto prípadne sám nepostupoval v rámci zistenia stavu veci v čase vydania jeho rozhodnutia (§ 206 ods. 4 S.s.p.), preto kasačný súd považoval kasačnú sťažnosť v tejto časti za nedôvodnú.

40. Kasačný súd v súvislosti so sťažovateľom uplatneným kasačným dôvodom uvedeným pod § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. (t.j. nesprávne právne posúdenie veci /merita/) udáva, že s týmto inštitútom zákonodarca spája právnu situáciu, kedy krajský súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.) bez väd zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) aplikuje právnu normu v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

41. Vo vzťahu k uplatnenému dôvodu kasačnej sťažnosti, t.j. že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

42. Navyše právnym posúdením veci je analytická činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje čiastkové právne závery a spätnou aplikáciou vybranej právnej normy preveruje úplnosť a perfektnosť fakticky zisteného skutkového stavu. Toto je základným poslaním správneho súdu pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nielen situácia „res iudicata“ tvorí rozhodovaciu prekážku ale aj ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu ako relevantný precedens v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky vytvára zákonodarcom akceptovanú rozhodovaciu prekážku.

43. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil pochybenie v otázke právneho posúdenia v merite veci odôvodňujúce

potrebu zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu a tento dôvod kasačnej sťažnosti preto považoval za dôvodný.

44. Predovšetkým kasačný súd sa nestotožnil s dôvodnosťou aplikácie ustanovenia § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z. žalovaným. Vo vzťahu k výroku rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany, kasačný súd pripomína, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území Slovenskej republiky tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale by u nich bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zák. č. 480/2002 Z. z.) neúnosné, neprímerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. V predmetnej veci žalovaný s ohľadom na vnútropolitickú a bezpečnostnú situáciu podľa informácií o krajine pôvodu pripustil, že v prípade sťažovateľa, ktorý krajinu pôvodu podľa vlastných vyjadrení opustil v roku 2005 nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu nemohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Na strane druhej vzhľadom na okolnosti daného prípadu uplatnil tzv. vylučovaciu klauzulu.

45. Dôvody pre vylúčenie z poskytovania medzinárodnej ochrany sú taxatívne vymedzené v čl. 12 (vo vzťahu k azylu) a v čl. 17 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (ďalej len „kvalifikačná smernica“ - prepracované znenie, pôvodne Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004) (vo vzťahu k doplnkovej ochrane), ako aj v citovanom ustanovení § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z. z., ktoré žalovaný na prípad navrhovateľa aplikoval.

Podľa ust. § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z. z. ministerstvo ďalej neposkytne doplnkovú ochranu, ak je dôvodné podozrenie, že žiadateľ predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

46. Teda aj v prípade, že žiadateľ o azyl spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany, je vylúčený z oprávnenia na doplnkovú ochranu tam, kde existujú vážne dôvody domnievať sa, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

47. Výklad pojmu nebezpečenstvo pre spoločnosť, ktorého sa týka podstatná časť argumentácie sťažovateľa, je do veľkej miery ponechaný na členských štátoch. Uvedené vychádza z čl. 33 ods. 2 Ženevského dohovoru, ktorý stanovuje výnimky z princípu non-refoulement zakotveného v spomínanom článku. V danom prípade žalovaný pristúpil k výkladu tohto pojmu tak, že nebezpečenstvo pre spoločnosť predstavuje každá osoba, u ktorej je dôvodné podozrenie, že sa na území Slovenskej republiky dopustila úmyselnej trestnej činnosti.

48. Pokiaľ však žalovaný zaujal takýto záver len na základe vyššie uvedeného zovšeobecneného názoru (podozrenie zo spáchania úmyselného trestného činu bez logického posúdenia presahu hrozby do budúcnosti), kasačný súd uvedený postup považoval za nedostatočný a zároveň v rozpore s princípom individuálneho posudzovania každej jednej žiadosti o poskytnutie medzinárodnej ochrany (§ 19a zák. č. 480/2002 Z.z.). Z obsahu preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že žalovaný pri posúdení potreby aplikácie ust. § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z. vychádzal výlučne z obsahu rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/99/2010-1341 zo dňa 25.08.2011, ktorým bol tento odsúdený na trest odňatia slobody a trest vyhostenia za pokračujúci zločin prevádzachstva vo forme spolupáchateľstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona.

49. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia však v súvislosti s požiadavkou individualizácie posudzovania nevyplýva, či zohľadnil aj skutočnosti ovplyvňujúce úvahy konajúceho súdu týkajúce sa osoby (obžalovaného) sťažovateľa (t.j. súdom konštatované poľahčujúce okolnosti vyplývajúce z obsahu samotného odsudzujúceho rozsudku 5 T/99/2010 čl. 21 nachádzajúceho sa v spise) a tiež skutočnosť, že sťažovateľ, ktorý vykonával trest odňatia slobody na území Slovenskej republiky bol podmienčne prepustený na slobodu (uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 5PP/106/2015 zo 14.03.2016) z dôvodu, že bolo možné očakávať, že tento ďalej povedie riadny život (poznatok z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SZa/9/2016 zo dňa 10.05.2016 v konaní o preskúmanie rozhodnutia o zaistení sťažovateľa) ako aj ďalšie listinné dôkazy, ktoré sťažovateľ predložil krajskému súdu - potvrdenie o prenájme apartmánu, zmluva o nájme nebytových priestorov a pracovná zmluva (č. 1. 50 - 55 súdneho spisu). V súvislosti s osobou sťažovateľa a posúdením perspektívy nebezpečenstva pre spoločnosť bez pochyby nie je bez významu ani obsah prípisu Ministerstva vnútra SR, Prezídia policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry z 11.7.2016 žalovanému (č.l. 120 administratívneho

spisu), podľa ktorého vykonanými previerkami v informačných systémoch policajného zboru a v dostupných databázach národnej kriminálnej agentúry Prezídia policajného zboru neboli k označenej osobe zistené žiadne skutočnosti a informácie na úseku trestnej činnosti.

50. V súvislosti s aplikáciou vylučujúcej klauzuly v zmysle § 13c ods. 2 písm. e) zák. č. 480/2002 Z.z. je však zároveň nevyhnutné poukázať na ochranu poskytovanú podľa čl. 3 Dohovoru (zákaz mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) a Protokolov k Dohovoru č. 6 a 13, ktoré sú absolútnej povahy a teda sa na ne nevzťahuje žiadna výnimka (vylučovacia klauzula). Napriek tomu, že ako záruku takejto ochrany Dohovor poskytnutie medzinárodnej ochrany vo forme doplnkovej ochrany (ktorá je inštitútom komunitárneho práva) výslovne neuvádza, treba však vychádzať zo záväzku zmluvných strán vyplývajúceho z čl. 3 Dohovoru nevyhostiť osobu, ktorá sa na jej území nachádza, do tretej krajiny, v ktorej by mohli byť práva podľa uvedeného článku porušené a teda ponechať ju na svojom území, čo vylučuje záver, ku ktorému dospel žalovaný a stotožnil sa s ním aj krajský súd.

51. S poukazom na uvedené nebolo možné akceptovať argumentáciu krajského súdu ako aj žalovaného (str. 9 preskúmaného rozhodnutia), že záväzok vyplývajúci z čl. 3 Dohovoru nie je predmetom posudzovania v tomto konaní o medzinárodnej ochrane, ale v má byť konaní pred iným orgánom príslušným na rozhodovanie o vyhostení sťažovateľa, najmä keď je zrejmé, že o uložení trestu vyhostenia sťažovateľovi už bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/99/2010-1341 zo dňa 25.08.2011 a jeho výkon bol rozhodnutím tamjšieho súdu zo 17.1.2012 (č.l. 40 administratívneho spisu) aj nariadený a teda nemožno dôvodne očakávať ešte iné konanie o vyhostení sťažovateľa (preskúmateľné súdom), v ktorom by táto okolnosť mala byť zohľadnená.

Podľa § 82 ods. 2 písm. c) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) policajný útvar môže administratívne vyhostiť štátneho príslušníka tretej krajiny, ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a nebol mu uložený trest vyhostenia.

52. Vyššie spomínaná absolútna povaha čl. 3 Dohovoru bola potvrdená aj Európskym súdom pre ľudské práva: „Zákaz zlého zaobchádzania obsiahnutý v článku 3 je rovnako absolútny aj v prípadoch vyhostenia. Preto vždy, keď boli predložené závažné dôvody vedúce k presvedčeniu, že jednotlivец by bol v prípade odsunutia do iného štátu vystavený reálnemu riziku zaobchádzania v rozpore s článkom 3, existuje aj zodpovednosť zmluvného štátu chrániť jednotlivca proti takémuto zaobchádzaniu v prípade vyhostenia. Za týchto okolností nemôžu byť aktivity dotknutého jednotlivca predmetom posudzovania, nech by boli akokoľvek neželateľné alebo nebezpečné“ [Chahal proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok veľkého senátu, 15. 11. 1996, č. 22414/93, bod 80] . Nemožno teda reálnu hrozbu vážneho bezprávia (ktoré je v rozpore s čl. 3 Dohovoru) vyvážiť nebezpečenstvom, ktoré dotknutá osoba predstavuje vo vyhostujúcom štáte. Napokon tento názor Európsky súd pre ľudské práva jednomyselne potvrdil aj vo veci Saadi proti Taliansku [rozsudok veľkého senátu, 28.2.2008, č. 37201/06, bod 138].

53. Kasačný súd rovnako prisvedčil aj námietke sťažovateľa vytýkajúcej nedostatočné posúdenie žiadosti o azyl z dôvodu obáv z následkov pre odmietnutie nastúpiť do vojenskej služby. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža 10/2013 zo dňa 09.04.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou.

54. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú. Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl teda po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať.

55. Žalovaný musí dať odpoveď na legitímnu otázku, či vyhýbanie sa vojenskej službe v krajine pôvodu sťažovateľa (za ktoré bol podľa jeho tvrdenia odsúdený vojenským súdom na jeden mesiac odňatia slobody, o čom predložil kópiu výpisu z registra trestov) môže byť vnímané ako politická opozícia voči vláde, a či v krajine pôvodu hrozí, že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia, či súdu ako tvrdí sťažovateľ, pričom je potrebné prihliadať na informácie o krajine pôvodu sťažovateľa nachádzajúce sa v administratívnom spise (pod č. MU-ODZS-2016/0000197-008, č.l. 134, č.l. 133 administratívneho spisu žalovaného), ktoré sa zaoberajú aj dôsledkami vyhýbania sa vojenskej službe a obsahujú aj správy o mučení, pričom podobné dôsledky vyplývajú hlavne pre osoby,

u ktorých majú úrady dôvodné podozrenie, že táto má spojenie a spolupracuje s opozičnými skupinami. Okrem iného z nich vyplynuli informácie o zlých podmienkach vo väzení, resp. o vnímaní aktivistov ako stúpcov opozície a ich nepriaznivých podmienkach vo väzení. Žalovaný sa však bližšie podmienkam, ktorým by mohol sťažovateľ čeliť vo väzení nevenoval.

56. Rovnako pokiaľ žalovaný podporil svoje závery v preskúmanom rozhodnutí konštatovaním, že sťažovateľ nebol do armády povolaný a ani mu reálne nehrozila účasť na akciách zahŕňajúcich trestné činy resp. činy uvedené v § 13 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. (str. 5 preskúmaného rozhodnutia), takýto dôvod nie je udržateľný. Sťažovateľove obavy z nastúpenia do vojenskej služby, tak ako ich sám prezentoval, pramena z účasti na vojenských operáciách, ktoré predpokladá ustanovenie § 13 ods. 2 zák. č. 480/2002 Z. z. ako dôvod pre neudelenie azylu a následne z perzekúcie zo strany štátu z dôvodu tzv. imputovaného politického presvedčenia. Správy o krajine pôvodu navrhovateľa obsahujú informácie o tzv. kontrolných stanovištiach, kde dochádza k zatýkaniu mužov, ktorí dosiahli odvodový vek a nachádzajú sa na zoznamoch osôb vyhýbajúcich sa vojenskej službe (č.l. 133 až 135 administratívneho spisu), ako aj o tom, že osobám vyhýbajúcim sa odvodu pravdepodobne bude hroziť nebezpečenstvo prenasledovania.

57. V tejto súvislosti za rozporuplnú treba považovať argumentáciu žalovaného vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti, na jednej strane spochybňujúcu sťažovateľom predložený dôkaz - výpis z registra trestov (ktorý hodnotil ako účelový) a následne naň odkazuje argumentujúc že trest odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi podľa tohto výpisu uložený, nie je diskriminačný.

58. Navrhovateľ tiež ako dôvod žiadosti o udelenie azylu uvádzal obavy z následkov svojej účasti na protivládnych demonštráciách v dôsledku čoho bol podľa jeho tvrdení niekoľko krát zatknutý políciou. Žalovaný sa mal podľa názoru kasačného súdu zaoberať navrhovateľovými obavami aj v kontexte s týmito tvrdeniami, nakoľko z v spise zhromaždených správ o krajine pôvodu vyplynuli informácie o zlom zaobchádzaní s osobami u ktorých je podozrenie zo spolupráce s opozičnými skupinami. Žalovaný sa vyššie uvedenými skutočnosťami dostatočne nezaoberal.

59. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

60 O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.